

ODPIS

Sygn. akt VIII U 5063/13

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSR del. do SO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2015 r. w Poznaniu

odwołania **Z. G.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

z dnia 3 października 2013r., znak: (...)

w sprawie **Z. G.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o kapitał początkowy

zmienia zaskarżoną decyzję i ponownie ustala wartość kapitału początkowego odwołującego na dzień 1 stycznia 1999r., przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wartości 226,76 %

/-/ M. N.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 października 2013 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa), ustalił ponownie kapitał początkowy **Z. G.** na dzień 1 stycznia 1999 r. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 2.196,63 zł. Organ rentowy uwzględnił 30 lat + 3 miesiące + 8 dni okresów składkowych oraz 0 lat + 1 miesiąc + 8 dni okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 87,68 %, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 179,92 %, a kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 234.531,44 zł. Do ustalenia wartości kapitału przyjęto za lata 1971-1977 minimalne wynagrodzenie, a za lata 1978-1984 wynagrodzenie na podstawie kart wynagrodzeń. /vide: decyzja w aktach ZUS/

Dnia 30 października 2013 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **Z. G.** wniósł odwołanie od powyższej decyzji. W uzasadnieniu podniósł, iż organ rentowy niezasadnie obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1978-1987, zamiast – zgodnie z wnioskiem odwołującego – z lat 1975-1984. Tymczasem, przy uwzględnieniu wynagrodzeń z lat 1975, 1976, 1977, które zdaniem odwołującego powinny być zostać ustalone

na podstawie wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z lat 1975-1984 byłby wyższy niż ten, który obliczył i przyjął w decyzji organ rentowy. /vide: odwołanie k. 2-3 akt/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że w zaskarżonej decyzji zastosowano wariant obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1978-1987 jako najkorzystniejszy. Nie uwzględniono wynagrodzeń z legitymacji odwołującego z lat 1975, 1976, 1977, ze względu na brak pieczętki zakładu pracy, podpisu pracownika, który dokonywał wpisów. Dlatego za te lata przyjęto wynagrodzenie minimalne. /vide: odpowiedź na odwołanie k. 10/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 25 września 2013 r. Z. G. wniósł o ponowne ustalenie kapitału początkowego. Do wniosku odwołujący dołączył kserokopię legitymacji ubezpieczeniowej, zawierającej następujące zapisy odnośnie do rocznych zarobków osiągniętych w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) w P.:

rok	zarobek	rok	zarobek	rok	zarobek
1975	95.094 zł	1980	170.592 zł	1985	397.897 zł
1976	231.038 zł	1981	150.775 zł	1986	591.965 zł
1977	190.669 zł	1982	138.262 zł	1987	606.524 zł
1978	176.471 zł	1983	168.692 zł	1988	717.929 zł
1979	161.670 zł	1984	255.072 zł	1989	2.022.421 zł

Zapisy te nie zostały poświadczone podpisem pracownika, który ich dokonywał. Dopiero przy zapisie za 1990 r., czyli ostatni rok pracy odwołującego w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) w P. widnieje podpis i pieczętka (...).

Organ rentowy nie uwzględnił tych zapisów i w odniesieniu do lat 1975-1977 przyjął wynagrodzenie minimalne, natomiast odnośnie do lat 1978-1990 zarobki odwołującego ustalił na podstawie złożonych już w 2003 r. kart wynagrodzeń. Przyjęto zatem następujące kwoty:

rok	zarobek	rok	zarobek	rok	zarobek
1975	14.400 zł	1980	170.592 zł	1985	382.897 zł
1976	14.400 zł	1981	150.775 zł	1986	575.965 zł
1977	16.000 zł	1982	138.303 zł	1987	598.524 zł

1978	173.269 zł	1983	168.692 zł	1988	717.929 zł
1979	161.670 zł	1984	255.072 zł	1989	2.822.421 zł

Wskutek takich ustaleń, do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru ponownie przyjęto zarobki z lat 1978-1987. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 2.196,63 zł, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 87,68 %, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 179,92 %, wreszcie, kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 234.531,44 zł.

Do odwołania od decyzji z dnia 3 października 2013 r. odwołujący ponownie załączył kserokopię legitymacji ubezpieczeniowej.

bezsporne – por. dokumenty w aktach ZUS (...)

W okresie od dnia 15 sierpnia 1968 r. do dnia 31 maja 1990 r. odwołujący był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) w P.. W okresie zatrudnienia posługiwał się legitymacją ubezpieczeniową, w której dokonywano wpisów o treści sprawozdanej powyżej. Wpisów dokonywali różni pracownicy D. Płac – konkretnie osoba, której powierzono prowadzenie spraw płacowych danego pracownika. Wpisy te nie były opatrywane podpisem, ani odciskiem pieczętki imiennej;. Nawet na zakończenie zatrudnienia odwołującego przy pieczętce R. K. nie widnieje podpis jej własny, lecz pracownika jej działu.

Przy likwidacji Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Handlu (...) w P. w latach 90-tych, do archiwum przyjęto dokumentację płacowa dopiero od 1978 r. Dokumentacja za wcześniejsze lata została zniszczona.

dowód: zeznania świadka R. K. – k. 54v, zeznania odwołującego k. 54v-55, świadectwo pracy odwołującego w aktach ZUS (...)

Przy uwzględnieniu zarobków odwołującego z lat 1975, 1976, 1977 ustalonych w oparciu o kwestionowane przez organ rentowy wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósłby 226,76 %.

dowód: akta organu rentowego (...) zawierające hipotetyczne wyliczenie, przygotowane na żądanie Sądu

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie niekwestionowanych przez żadną ze stron postępowania dokumentów zawartych w aktach pozwanego nr (...), na podstawie wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz – w minimalnym zakresie na podstawie zeznań świadka R. K. i odwołującego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zawarte w aktach pozwanego organu rentowego, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Oceny wymagała wiarygodność wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej za okres sporny, tj. lata 1975, 1976, 1977. Wpisy te Sąd uznał za wiarygodne. Za takim rozwiązaniem przemawia przede wszystkim porównanie wpisów w legitymacji z wpisami na kartach wynagrodzeń za lata późniejsze – 1978-1990 – za które dokumentacja płacowa zachowała się. Otóż, co do kilku lat (1979, 1980, 1981, 1983, 1984, 1988) kwoty te są identyczne, a za pozostałe lata różnice między wartościami są minimalne. Utwierdza to Sąd w przekonaniu, że w sytuacji nieusuwalnego braku możliwości dowiedzenia przez odwołującego wysokości jego zarobków inaczej niż jedynym zachowanym dokumentem w postaci legitymacji ubezpieczeniowej – należy uznać ten dokument za wiarygodny.

Zeznania świadka R. K. oraz **zeznania odwołującego** były wiarygodne, ale przydatne w niewielkim stopniu. Wynika z nich przede wszystkim to, że dokumentacja płacowa odwołującego za sporny okres została zniszczona.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołujący nie zgadzał się z przyjętym okresem za który ustalono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego (1978-1987), gdyż zakwestionował przyjętą przez organ rentowy wysokość zarobków za lata 1975, 1976, 1977.

Zasady ustalania kapitału początkowego uregulowano w ustawie emerytalno-rentowej.

Zgodnie z art. 173 ustawy, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat.

Zgodnie z art. 173 ust. 3 w/w ustawy, wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

Natomiast w art. 174 ust. 1 w/w ustawy wskazano, iż kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Z kolei z art. 174 ust. 2 w/w ustawy wynika, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
  - 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
  - 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.
- 2a. Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2.

3. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

7. Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r.

8. Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. Współczynnik ten oblicza się według następującego wzoru:

gdzie:

"p" - oznacza współczynnik;

wiek ubezpieczonego - oznacza wiek w dniu 31 grudnia 1998 r.;

wiek emerytalny - oznacza 60 - dla kobiet i 65 - dla mężczyzn;

staż ubezpieczeniowy - oznacza udowodniony okres składkowy i nieskładkowy;

wymagany staż - oznacza 20 - dla kobiet i 25 - dla mężczyzn;

z zastrzeżeniem ust. 12.

9. Staż ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy tego stażu ponad pełne lata, staż ten zaokrągla się w górę.

9a. Staż ubezpieczeniowy i wymagany staż, o których mowa w ust. 8, określa się w dniach, jeżeli jest to dla ubezpieczonego korzystniejsze.

10. Wiek ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli w dniu 31 grudnia 1998 r. ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy ponad wiek ustalony, to przyjmuje się pełne lata po zaokrągleniu w górę.

11. W przypadku gdy w momencie objęcia ubezpieczeniem po raz pierwszy, ubezpieczony nie ukończył 18 roku życia, we wzorze, o którym mowa w ust. 8, liczbę 18 zastępuje się faktycznym wiekiem, w którym powstał obowiązek ubezpieczenia.

12. Współczynnik, o którym mowa w ust. 8:

1) zaokrąglą się do setnych części procenta;

2) nie może być wyższy od 100%.

13. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Przepisy rozporządzenia regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów. W postępowaniu wszczętym odwołaniem od decyzji organu rentowego sąd kieruje się zatem regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 kpc, zwłaszcza że w przepisach regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i n. kpc) nie ma jakichkolwiek odrębności lub ograniczeń. Przeciwnie, art. 473 § 1 kpc stanowi, że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza, że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków. Tak więc, w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia dotyczące środków dowodowych pozwalających na stwierdzenie wysokości zarobków lub dochodów, stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty, przewidziane w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 02.02.1996 r., II URN 3/95; z dnia 25.07.1997 r., II UKN 186/97; z dnia 08.08.2006 r., I UK 27/06; z dnia 14.06.2006 r., I UK 115/06).

W ocenie Sądu, za taki „inny dokument”, może być w niniejszej sprawie uznana legitymacja ubezpieczeniowa odwołującego ze stosownymi wpisami, mimo, że wpisy te nie były każdorazowo (corocznie) podpisywane. Wpisy w legitymacji zawierają jednak poprawne, rzetelne informacje odnośnie wysokości zarobków odwołującego za lata 1978-1990.

W oparciu o powyższe przepisy, przy uwzględnieniu zarobków odwołującego z lat 1975, 1976, 1977, organ rentowy na zarządzenie Sądu przeprowadził hipotetyczne (symulacyjne) wyliczenie kapitału początkowego odwołującego. Według tego wyliczenia, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1975-1984 wyniósłby 226,76%, a wartość kapitału początkowego na dzień 01.01.1999 r. wyniosłaby 281.610,78 zł.

Mając powyższe względy, na podstawie powołanych w uzasadnieniu przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 3 października 2013 r. w ten sposób, że ponownie ustalając

wartość kapitału początkowego odwołującego przyjął wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynoszący 226,76%, zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem organu rentowego.

/-/ Maciej Nawrocki